

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid nam lex Euangelica interiores nostros actus sufficienter
composuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

peturbant: Sicuti vice versa prohibendo antiquis manum, ex consequenti prohibebat animum. Ea vero quae necessaria non habent connexionem ad gratiam, lex euangelica per se non confirmat ut vetus. Quia sunt esca & potus, de quibus Paulus loquitur, ut puta delectus ciborum & ieiunia, quae non Christus, sed ecclesia eius auctoritate sancit. Ad aliud autem membrum eiusdem argumenti satis responsum est, ubi explicuimus cur lex Euangelica dicatur lex perfecta libertatis. Ad secundum vero principale respondetur diuersam esse fidei rationem ac moralium preceptorum, nam cum fides naturali rationi excellat, quam ideo nisi per gratiam apprehendere non possumus, necesse fuit, ut lex abundantioris gratiae cumulatius nobis expressusq. mysteria eiusdem fidei detegeret, moralia autem precepta sunt de iure naturae, quae ideo iactis in decalogo fundamentis potuit republica Christiana intelligere. Ad aliud quoque eiusdem argumenti membrum respondetur, quod cum sacramenta nouae legis gratiam conferant, necesse fuit, ut auctor ipse gratiae illa institueret, sacramentorum autem ritus atque ecclesiasticas ceremonias, quia non sunt ad gratiam necessariae ecclesiae Christus commisit, cuius supra rationem adduximus. Quod si obiicias redemptorem ipsum ceremonias aliquas Apostolis credidisse, ut patet Lucae 9. & 16. Nolite possidere aurum, neq. argentum, neque pecuniam in zonis vestris. Respondetur illa ad ceremonias non pertinere, sed fuisse vel permissiones, vel institutiones pro illo tempore Apostolis necessariae. Permissiones inquam, secundum expositionem Augustini in lib. de consen. Euang. Nam cum Apostoli & verbi predicatorum ius habeant exigendi alimenta, illud. Sine pera sine pecunia &c. non tam preceptis formam habet, secundum Augustinum, quam concessionis, hoc est, non opus est vobis viaticum prouidere, siquidem ius habetis alimenta petendi. Vnde subdit: Dignus est enim operarius cibo suo. Reliqui vero sancti dicunt esse precepta, non ceremonialia, sed moralia, necesse enim tunc habebant qui in discipulatu Christi recentes erant, neque in paupertate satis assueti, ad eandem mendicitatem erudiri. Vnde iam prouectoribus ait idem Redemptor, Luc. 22. Quando misit vos sine sacculo, & pera, & calcamentis nunquid

defuit aliquid vobis? & respondentibus, nihil, adiecit. Sed nunc qui habet sacculum, tollet similitur & peram. Quasi iam tunc itaq. perfecte libertatis essent ingressi, quando iam relinquendi erant arbitratu suo uiuere.

ARTICVLVS II.

Vtrum lex euangelica interiores nostros actus sufficienter composuerit.

POST actus exteriores subsequitur de interioribus cernere, quemadmodum per legem euangelicam Christus illis prouideret. Arguitur ergo de more, quod non fuerint ab ipso abunde compositi. Primo, ut Matth. 5. videre est, etsi decem sint precepta decalogi tria tamen praecise quantum ad eorum internas affectiones exacte expressit, emendauit, videlicet homicidium, prohibendo irasci in fratrem, atq. adulterium, vetando mulieris conspectum ad concupiscendum eam, & circa periuriam omnem recans iurandi voluntate. Dico vobis non iurare omnino. Igitur cum septem alia subiecerit, non satis hac parte compleuit per fecit abundantiam iustitiae nouae legis super illam veteris. Secundo arguitur. Praeter precepta Decalogi quae moralia sunt, erant & iudicialia & ceremonialia, de iudicialibus autem tria tantum eodem capite corripuit, scilicet repudium uxoris, talionisq. poenam, & inimicorum odium. Sed de ceremonialibus nihil meminit, ergo non satis humanos affectus composuit. Tertio ad legitimam animi compositionem pertinet ut nihil homo praeter humanum finem faciat. Sunt autem alii humani fines praeter inanem gloriam atque mundanum fauorem, irem & alia multa opera praeter ieiunium, orationem, & eleemosinam. Christus autem ut eodem loco videre est, haec tantum tria fieri cauit, ob inanem mundi gloriam, ergo brevis nimis in eiusmodi institutione fuit. Quarto, sollicitudo humana cum ea, quae necessaria sunt, adeo est a natura indita, ut sit etiam brutis animantibus nobiscum communis. Vnde Sapiens. Prou. 6. ad formicam mittit pigrum a qua doceatur prouidere in aestate, quae sibi sint in hyeme necessaria. Institutio autem fidei naturam non tolli sed perficere, non ergo debuit nobis Christus tam solcite humanam sollicitudinem

Ad aliud

membrum

eiusdem

argumenti.

Ad secundum

arg.

Ad aliud

membrum

secundi

argumenti.

Obiectio.

Solutio.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

sollicitudinem interdiceret. ut neque in crastinum nobis prospiciamus. Quinto denique ac postremo arguitur, quod cum iudicium sit actus iustitiæ, secundum illud Psal. Quousque iustitia conuertatur in iudiciū, non erat cur nos tantopere abstereret, ne iudicaremus. In contrarium autem est sententia Aug. in Sermone Domini in monte, ubi super illis verbis, Qui audi verba mea hæc, ait illis Christum verbis significasse, sermonem illum diuinum omnibus præceptis quibus Christiana vita formaretur, esse perfectum.

Ad quæstionem quam alia conclusio ne respondeam, quam quod in illo sermone quo Christus leges vniuerso orbi tulit, vniuersos humanos mores intus & in cute perfectissime in formauerit. Singula autem verba singula deposcebant capitula, quibus exponerentur. Verum cum eorum expositio iam late apud sanctos pateat, quibus nos pro modulo nostri ingenij in eorum

Commentarijs meditationes nostras appedimus, per functionem tenuique hic transibimus. Dominus enim illic ut sapientissimus architectus primum fundamentum totius Christianæ fabricæ iecit, quod in moralibus est fons, quo cuncti referuntur in mores. Finis autem nostrorum morum est beatitudo & felicitas, quem ideo primum omnium contra vanam philosophorum opinionem constituit. Beati pauperes spiritu, contra illos qui felicitatem, ut i. Ethic. ait

Arifto. Arifto in diuinijs collocauerunt. Beati mites, contra illos, qui illam sta uerant in honoribus. Beati qui lugent, aduersus eos, qui illam posuerunt in diuinijs. Mor. constituto sine, Apostolorum pectora instruxit, quos ubi præfecerat, ut tanquam duces & lumina mundi ab vniuersis terrenorum affectibus tam essent abstracti, quam illis opus erat, qui ceu sal terræ & lux mundi, vniuersum orbem deberent & ab infectione temporalium præseruare, & ad celestem patriam perducere. Deinde intus nostros animos, vnde operum radix procedit in ordine ad seipos, quantum ad duo quæ virtuti sunt necessaria, instituit. Primum ex parte obiecti nempe ut non solum a malis operibus qualia sunt homicidium, adulterium, & similia, abstinere, verum & ab ipsorum affectibus sinus perurgati: Qui irascitur fratri suo: & Qui viderit mulierem, & cetera. nam scrutator cordium Deus interna pe-

ccata præcunctis operibus habet grata. Preterea & intentionem finis vade laus maxime aut vituperium operis emanat, rectificauit, nimirum cauere iubet, ne quod causa humanæ gloriolæ agamus, ne mercedem, qui ipse nobis optat cumulatissimam conferre, ab hominibus prestolantes, potissimo frustremur præmio. Præterea, descendit ad imbuendum homines, quibus officijs erga proximum se debeant gerere. Primum, ne officium usurpates Dei, de occultis eius gestis iudicemus, quod quidem iudicium cum causam nobis offerat proximum nostrum aut odiendi, aut contemnendi, iniurium est ac nocuum. Mox ut neque in factorum iniuriam, quæ ad Deum pertinent negligentes simus, nempe ne ineptis illa atq; in idoneis, ceu porcis committamus. Et super omnia adeo curauit nram dilatare charitatem ut vsque ad inimicos pertingeret. Postremo denique docuit quemadmodum absq; diuino fauore sanctissimæ legis mandata implere nequimus. Vnde ait, Petite & accipietis, pulsate & aperietur vobis. Cautelam que adhibuit, ut contendamus per augustam portam intrare. Nam virtutis semita, quippe quæ media est inter duo extrema, angusta est, deuiadi autem campus, latissimus. Vnde Aristot. inquit, pertere, vno tantū contingit modo, aberrare vero, infinitus. Quapropter, & a falsis prophetis cauere etiam nobis iussit, qui nos a recta diuertunt. Multa denique alia illic resplendent mandata, quæ angustia præsentis loci exponenda non capit.

Ad primum igitur arg. responderetur, illa tria peculiariter præcepta ob id Christum explanauisse, quod illa perperam Pharisæi populo interpretantur. Censebant nanque in solo opere inesse culpam, non autem in effectu: eo (ut ait S. Th.) quod apparebat illis motus iræ ac Veneris esse naturales. Et præterea forte (ut reor) quia cum non viderent per internas animi commotiones, que in opus non prorumpunt, vllum irogari proximo damnatum, nullam in illis agnoscebant iniustitiam. Christus autem edocuit: illas esse prauas, non modo quia causa sunt operum, verum quia per se sunt iniuriosæ. Odit enim habere proximum, iniuria est. Prohibitioni autem periurij adhibuit etiã iurandi frenum, forte quia iurare verum, nullum patabant esse peccatum, etiam si temere & absque iudicio fieret, immo id

per-

Ad primum arg.

Ad feci
dū arg.

Duplex
error
phariseo-
rum cir-
ca iudi-
cialia.

pertinere ad reuerentiā Dei, ut aliqui nunc
blasphemia autumant, inquiringes quod
qui bene, id est, multum iurat, bene credit.
Ad secundum pari modo respondetur, sup-
posito illo discrimine superius inter cere-
monialia & iudicialia constituto, nempe
quod iudicialia non sic prorsus lex noua
reiecit, qui rursus possint institui, sed cere-
monialia sic consopuit, ut nullatenus vale-
ant reuiuiscere. Hac enim de causā iudi-
cialia quidem Christus corripuit, ceremoni-
alia vero minime, sed ablegauit. Bifariā
autem Pharisei circa iudicialia hallucina-
bantur. Primum nāque nonnulla, quæ per-
missiones erant, arbitrabantur esse per se iu-
sta & impetata, ut repudium uxoris, & vsu-
ras ab extraneis contrahere. Quare utrunq;
illos dedocuit. De repudio enim declara-
uit non esse præceptum, tanquam æquum,
sed ob eorum duritiā permissum, quasi mi-
nus in malum. Sed vsurarum exactiōnem in-
hibuit Luc. 6. inquiringes. Date mutuum, ni-
hil inde sperantes. quem tamen locum lib.
6. emunctius sumus exposuimus. Secundo mo-
do errabant, existimantes quepiam quæ lex
facienda propter iustitiā instituerat, eadē
exequenda fore vel appetitu vindictæ, vel
temporalia cupiditate, vel odio inimicorū.
Quocirca tria præcepta in contrarium sensum
Christus operæpreuum duxit explana-
re, iudiciale enim illud talionis quod datū
fuit, ut iustitia seruaretur, ipsi vindictæ causā
putabat exequendum, quem ideo Domi-
nus errorem ex eorum animis euulsit, do-
cens paratos debere nobis esse animos ubi
charitas poposcerit, non reddere malum
pro malo, sed percutienti unam maxillam,
alteram si oportuerit, præbere. Pari modo
ad iudiciū aliud rependendi quatuor oues
pro una, animos eorum ad cupiditatem ir-
ritabat, & ideo docuit ut promptissimus ani-
molenti nobiscum in iudicia de tunica con-
tendere, permittere & pallium. Tertio deni-
que ex legibus illis quæ ipsis bella aduersus
Chananeos, & Iebuseos gerere præcipie-
bant, colligebant odium aduersus inimi-
cos, esse præceptum. Et ideo docuit leges il-
las iam cessauisse, sed inimicos potius esse
diligendos. De ceremonialibus autem, causā
se iam dictā, nihil memini, sed unico ver-
bo contra consodit. Nam ubi Ioan. 4. Sa-
maritana dixit, Veniet hora quando neq;
in monte hoc neque in hierosolymis adora-
bitis patrem, sed veri adoratores adora-

bunt patrem in spiritu & veritate, docens
templum destructum iri, docuit pariter om-
nia illa t'palia sacrificiorum impedimenta
in spiritualem cultum abitura. Ad tertium
huiusmodi trāso subiungit. Cuncta quæ in
mūdo expetere mortales possunt, ad illa tria
reducuntur, quæ Io. in 1. c. 2. adnorauit, in-
quiringes, Omne quod est in mundo, concupi-
scentia carnis est, hoc est corporales delitæ,
ac voluptates, concupiscentia oculorum,
puta diuitiarum auidias, & superbia vitæ,
puta honoris ambitus, & gloriæ cupido. In
antiqua autem lege non promittebatur de-
litæ, imò ab illis populus arcebat. Quare
Christus non opus habuit populum ab il-
lis absterere. Promittebatur tamē honoris
celitudo, diuitiarumque exuberantia. Legi-
tur. n. Deut. 28. Si adieris vocē Domini Dei
tui, faciet te celsiorem cunctis Gentibus. Et
infra, Abundare faciet te omnibus bonis.
Hæc ergo duo consilium Christo fuit cor-
rigere, ob idque vanam gloriā a tribupe-
rum generib. expulsi, ad quæ cuncta officia
reducuntur. Quidquid. n. homo facit, aut sui
ipsius gratia peragit, & id significatur ieiunij
noie, quo homo suas sedat voluptates,
aut amore proximi, cuius generis est elee-
mosyna aut propter diuinum cultum, qua-
lis est oratio. Ex his. n. tribus eo quod opera
sunt supererogationes, solent homines mū-
di auram ambire. Ne autem aliquid faceret
auaritiæ causa, prohibuit statim dicens, No-
lite thesaurizare vobis thesauros in terra.
Ad quartum respondetur, Deum nō interdixisse
nobis necessariam sollicitudinē, sed
superfluam, que in qua uor consistit. s. dum
qui finem in rebus t'palibus constituit, Deo
propter temporalia seruiens, plurius. s. ea est
mans, quam ipsum. Et ideo ait. Nolite the-
saurizare vobis. Nā qui thesaurizat, in the-
sauro finem constituit, ob idq; subdit. Vbi
est thesaurus tuus, ibi est cor tuū, id est in-
tentio, qui est actus circa finem. Secūdo, ne-
simus sic circa temporalia solliciti, ut de au-
xilio diuino distidamus, cui cura est nostri-
eriam in t'palibus. Ideoq; adiecit, s. cir. n. pa-
ter vester quod opus sit vobis a nequam pe-
tatis eum. Tertio, ne homo se sit sollicitus
quasi si ipsi constituit, ob idq; ait neminem
posse ad statum suum qui ipsam adijcere.
Quarto, ne plus iusto, sollicitudo nos futu-
rum præoccupans angat. Propter quod
ait. Nolite solliciti esse in crastinū. Pari mo-
do neque iudiciū publicum prohibui sine
quo

Ad m
tū arg

Ad pr
mū arg

Secūdo

Tertiū

Ad qu
tum 2

Quar-
tum.

Primo
conclu

quo homines vitam transigere nequeunt, sed temerarium, puta ne de occultis sine causa leuiter præcipietur.

ARTICVLVS III.

Utrum congrua lex Euangelica consilia nobis quadam adieceri.

Vltimum, quod in lege Euangelica considerare restat, est consiliorum ordo, quo nos Christus super omnes mundi nationes ad beatitudinis cultum euexit. Quæritur ergo, utrum congrue sint consilia per legem Euangelicam nobis adhibita? Et arguitur primo, quod nulla sint consiliorum opera. Vniuersa enim quæ homo reddere Deo potest, eidem virtute præcepti dilectionis, quo ipsum super omnia tenetur diligere, debet, ut ipse quod ex nihilo nos cõdidit: qua ratione quidquid sumus, ac subinde possumus, illi debemur. Vnde 1 Paralip 29 Tua sunt, inquit Sapiens, omnia, & de his quæ de manu tua accipimus, dedimus tibi, nullum ergo restat supererogationis opus, quod sit consilij. Secundo arguitur: Si in rem mortalium erant consilia, non erat cur Deus non eadem antiquis traderet, sicut nobis, in antiqua autem lege talia consilia non legimus, non ergo Christus ea debuit superaddere. Tertio. Consilia dantur de his quæ sunt ad finem expedienda, non autem eidem hominibus omnia expediunt: ergo non debuit Dominus noster consilia determinare, sed vel cuiusque arbitrio relinquere, vel sapientum prudentia, qui quos nosset in bonos, consiliorum opera admonerent. Quarto: Si aliqua essent consilia, maxime illa quæ ad perfectionem vite pertinent, illa autem inter præcepta Christus posuit Matth. 5. ut inimicorum dilectionem, & præbere alteram maxillam vnâ percipienti. In contrarium est illud Sapient. Prouerb. 27. Vnguento & varijs odoribus delectatur eor., & bonis amici consilij anima dulcoratur. Christus autem, ut est sapientissimus, ita & nobis maxime amicus: ergo eius consilia maximum nobis afferunt emolumentum omnium pondus.

Prima conclusio. Solutio quæstionis tribus conclusionibus continetur. Prima est Multa sunt consilia de iure naturæ, quæ non solum sub le-

ge scriptas, verum & ante illam semper fuerunt virtutis officia. Probatur: nam miseris etiam citra casum grauis necessitatis occurrere, semper fuit officium, & voluptatibus mundi parcius vti, quam lex permitteret ob aliquam bonam causam. In summa, illis renunciare quæ licite homo posset facere, consilium semper sapientes duxerunt. Secunda conclusio: Congruentissime in lege noua non modo naturalia illa consilia explicita sunt, verum & alia recentior adhibita, quæ non erat in veteri. Probatur. Hoc inter consilium opera, & ea quæ sunt in præcepto, interest, quod præceptorum opera sunt de necessitate salutis, opera vero consiliorum sunt supererogationis officia, per quæ expeditius ad charitatis perfectionem peruenitur. Cum ergo inter legem veterem & nouam hoc fuerit interstitium, quod illa erat lex seruitutis & timoris, nostra, vero, lex libertatis, sit consequens, ut & illi congruerit non ponere nisi præcepta, & nostre, ut consilia adhiberet quæ libere quisque exequi posset. Tertia conclusio. Consilia Euangelica atque adeo omnia naturalia ad tria reducuntur genera scilicet paupertatis, continentia, & obedientia. Probatur. Consilia, ut proxima conclusione assertum est sunt illa per quæ homo expeditius ad charitatis perfectionem progreditur, est autem homo inter spiritualia bona, quibus charitas comparatur, & temporalia quibus eiusdem charitatis via impeditur, sic constitutus, ut quod illis proprius accedit, a temporalibus eo longius absit, & vice versa, temporalium autem, ut nuperrime adnotabamus, tria sunt genera. si concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, & superbia vite. Quapropter qui in huiusmodi sine constituit, ut regulas vite secundum istorum effectum instituat, prorsus sit charitatis expertus, ob idque præcepta instituitur, ut debite ac iuste illis ea præscripto vitamur, a se vero ab illis profus euellere, non est cõditis, imò neque multis in hoc seculo possibile. Quare sub consilio Christus id cuique reliquit, ut per capere posset, caperet. Per paupertatem autem abdicamus a nobis oculorum concupiscentiam, homo est facultates ac diuitias per continuam vero concupiscentiam oculorum. hoc est iactus delicias, sed per obedientiam, oculorum superbia, hoc est honores & mundi factus. Illa ergo tria in capere statim suarum legum Christus proposuit, videlicet. Beati pauperes

Probis conclusionis.

Secunda conclusio.

Tertia conclusio. Rõ conclusionis.

Suadet conclusio.

Maiores.

NOTO IURE
LEGIS
DIE
15

Ad m
tū arg

Ad pri
mū arg.

Secūda.

Tertiū.

Quar.
tū.

Ad que
tum a

Prima
conclu.